

Natura 2000 fenntartási terv

Bélmegyeri Fáspuszta kiemelt jelentőség természetmegőrzési terület (HUKM20013)

Készítette:
Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság

Partner:
CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

2016

Tartalomjegyzék

1. A terület azonosító adatai.....	4
1.1. Név.....	4
1.2. Azonosító kód.....	4
1.3. Kiterjedés	4
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy él helyek	4
1.5. Érintett települések	5
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb el írások.....	5
2. Veszélyeztet tényez k.....	6
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	18
3.1. Természetvédelmi célkit zés, a terület rendeltetése.....	18
3.2. Kezelési javaslatok	19
3.2.1. Él helyek kezelése.....	20
3.2.1.1. Gazdálkodáshoz nem köthet általános javaslatok.....	20
3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthet kezelési javaslatok.....	21
3.2.1.2.1. KE1 kezelési egység	22
3.2.1.2.2. KE2 kezelési egység	23
3.2.1.2.3. KE3 kezelési egység	25
3.2.1.2.4. KE4 kezelési egység	27
3.2.1.2.5. KE5 kezelési egység	29
3.2.1.2.6. KE6 kezelési egység	31
3.2.1.2.7. KE7 kezelési egység	33
3.2.2. Él hely-rekonstrukció és él helyfejlesztés	35
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	35
3.2.4. Kutatás, monitorozás	35
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében.....	36
3.3.1. Agrártámogatások.....	36
3.3.1.1. Jelenlegi m kód agrártámogatási rendszer	36
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer	40
3.3.2. Pályázati források	41
3.3.3. Egyéb	41
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	42
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	42
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	42
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezel szervekkel	43

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Bélmegyéri Fáspuszta kiemelt jelent ség természetmeg rzési terület.
A tervezési terület áttekint térképét az 1. számú térkép melléklet tartalmazza.

1.2. Azonosító kód

HUKM20013

1.3. Kiterjedés

652,46 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy él helyek

A kijelölés alapjául szolgáló él helytípusok és fajok a hivatalos Natura 2000 adatbázis (Standard Data Form, SDF) 2015-ös állapota alapján kerülnek felsorolásra. Az adatbázis megtalálható a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóságon.

Él helyek:

Él helytípus neve	Él helytípus kódja
Pannon szikes sztyeppék és mocsarak*	1530
Keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>)	91F0
Euro-szibériai erd ssztyeppptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)*	91I0
Síksági pannon löszgyepek*	6250

*kiemelt közösségi jelent ség él helytípus

Állatfajok:

Faj neve
Nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>)
Magyar tavaszi fés sbagoly (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>)
Sárga gyapjasszöv (<i>Eriogaster catax</i>)
Nagy h scincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)
Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)
Nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)
Hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>)
Csonkafül denevér (<i>Myotis emarginatus</i>)

1.5. Érintett települések

Békés megye:

Bélmegyer

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőség természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti. A jogi jelleg a megosztással keletkező új helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védeltségi kategóriák

Átfedő Natura 2000 terület: nincs

Országos jelentőségű védett természeti területek: Körös-Maros Nemzeti Park (KMNP) Bélmegyeri Fáspuszta 642 ha, az átfedő terület nagysága 642 ha; védetté nyilvánító jogszabály száma: 3/1997. (I.8.) KTM rendelet

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény alapján az országos ökológiai hálózat övezeteivel való érintettség: a tervezési területből 634,4 ha ökológiai folyosó és 12,5 ha pufferterület övezetbe tartozik.

1.7. Tervezési és egyéb elírások

Természetvédelmi kezelési tervek:

Nincs elfogadott természetvédelmi kezelési terv.

Településrendezési eszközök:

- Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
- Békés megye területrendezési terve (11/2012. (VI.27.) önkormányzati rendelettel módosított 15/2005. (X.7.) KT. sz. rendelet)
- A tervezési területen az alábbi települések rendelkeznek hatályos, elfogadott településrendezési tervvel és Helyi Építési Szabályzattal:
  - Bélmegyer településrendezési terve: 11/2014. (VIII.29.) rend.

Erdőtervezési rendelet, új típusú körzeti erdőtervezési terv, vagy régi típusú, miniszteri jóváhagyással elfogadott körzeti erdőtervezési terv:

- Körös-Vidéki erdőtervezési körzeti erdőtervezési terv (érvényessége: 2017. január 1. - 2027. december 31.)

Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek:

- 105 Körös-Berettyói Vadgazdálkodási tájegység

Nincs információnk a tájegységi vadgazdálkodási üzemtervről.

Halgazdálkodási tervek:

A tervezési területen halgazdálkodási terv nincs érvényben.

Vízgyjt -gazdálkodási terv:

- Országos vízgyjt -gazdálkodási terv (1155/2016. (III.31.) Korm. határozat)
- Vízgyjt -egység: Kettős-Körös alegység, kódja: 2-13 (Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság, 2016. április)

Fajmegrzési tervek:

Nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) KvVM TvH, 2004.

2. Veszélyeztet tényezők

Kód (új)	Veszélyeztet tényezők neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölési helyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A06	Gyepmvelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	L	5	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*) A kaszálás és/vagy legeltetés hiánya az élőhelyek avarosodásához vezet, a gyepesek gyomosodnak, cserjésednek, átalakul a fajkészlet, az inváziós fajok könnyebben terjednek.
A08	Gyepterület kaszálása vagy vágása	M	25	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) Az intenzív, egyszerre nagy területeken egy időben történő gépekkel végzett kaszálás esetén gyorsan megváltozik az élőhely jellege, az ilyen élőhelykezelés homogenizálhatja a gyepeseket, illetve egyes fajok nem tudnak magot érlelni. A nagy

				szikibagoly él helyéül szolgáló sziki kocsordos állományok esetében csak a kétévente végzett gépi kaszálás a kívánatos.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	M	20	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) A túlzott legeltetés esetén megváltozik az él hely szerkezete, gyomosodási folyamat indulhat be, megváltozhat a fajösszetétel. A nagy szikibagoly él helyéül szolgáló sziki kocsordos állományok esetében a legeltetés nem kívánatos a taposó hatás miatt.
A19	Szerves trágya kijuttatása mez gazdasági területre	M	18	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*) A trágyázás a túlzott szerves anyag terhelés révén az él helyek gyomosodását okozza.
A20	M trágya kijuttatása mez gazdasági területre	H	18	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) A vegyszerek használata az él helyek gyomosodását, az ott el forduló fajok esetleges pusztulását okozza.
A21	Növényvéd szerek használata a mez gazdaságban	H	18	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>)

				A vegyszerek használata az él helyek gyomosodását, az ott el forduló fajok esetleges pusztulását okozza.
B02	Más típusú erd vé alakítás, beleértve a monokultúrákat	M	20	keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erd ssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0*), sárga gyapjasszöv (<i>Eriogaster catax</i>), magyar tavaszi fés sbagoly (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>), csonkafül denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>) A tipikus erd gazdálkodási gyakorlat miatt sok helyen hiányoznak az elegyfajok, ami kevésbé természetszer erd képet eredményez, illetve a magyar tavaszi fés sbagoly számára fontos juharfajok hiánya miatt nincsenek a lepkefaj számára alkalmas él helyek. A sárga gyapjasszöv él helyét jelent erd szegélyek sok helyen hiányoznak, vagy fajszegények, esetleg tájidegen fajokból

				állnak. A gyakran 1-2 fajból álló elegytelen erdők sok faj számára alkalmatlan élőhelyek, így a denevéreknek táplálékkul szolgáló rovarfajok számára is.
B03	Erd felújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése	M	12	keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erdőszepteptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0*), sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>), magyar tavaszi fészbagoly (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>), csonkafül denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>), nagy hscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Az idegenhonos vagy tájidegen fajokból álló erdők sok esetben alkalmatlanok a hazai fajok számára, mint élőhelyek.
B07	Lábon álló és fekvő holtfa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	M	20	keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minoris</i>) (91F0), euro-

				<p>szibériai erd ssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0*), nagy h scincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)</p> <p>A holtfa eltávolítása az erd k természetességének csökkenését eredményezi, illetve a nagy h scincér, a nagy szarvasbogár, a nyugati pisedenevér és a hegyesorrú denevér számára alkalmas él helyek megsz nését jelenti.</p>
B08	Id s fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekv holt fát)	M	20	<p>keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erd ssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0*), csonkafül denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>), nagy h scincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)</p>

				<p>Az id s állományok, hagyásfák eltávolítása homogenizálja a koreloszlást az erd kben, kevésbé természetszer és kevésbé diverz erd ket eredményez.</p> <p>A denevér fajok számára a vadászterületként szolgáló id s tölgyes és k rises állományok letermelése okoz problémát, a fajok számára alkalmas él helyek megsz nnek.</p>
B09	Tarvágás	M	15	<p>keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erd ssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0*), sárga gyapjasszöv (<i>Eriogaster catax</i>), magyar tavaszi fés sbagoly (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>), csonkafül denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>), nagy h scincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)</p> <p>A tarvágás a közösségi jelent ség él hely megsemmisülésével jár, illetve a fajok számára is megsz nnek az</p>

				él helyek. Hiába történik erd felújítás a tarvágást követően, nagyon sok évnek kell elteltetni, mire a fák megnövekednek, az erdő ismét természetsszerűbb, diverzebb képet mutat, ismét közösségi jelentőségű helytípus jelenléte is beszélhetünk az adott részletben.
B20	Növényvédő szerek erdészeti használata	M	10	keményfás ligeterdök nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minor</i>) (91F0), euro-szibériai erdősztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0*), sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>), magyar tavaszi fésűsbagoly (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>), csonkafül denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>), nagy hirtscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Az erdészeti gyakorlatban használt növényvédő szerek sokszor nem fajspecifikusak, illetve nem megfelelő fenológiai állapotban vannak kijuttatva, így a megcélzott kártevő nem

				pusztítják el hatékonyan, illetve más, a vegyszerre érzékeny fajokat is elpusztítanak, amik részben közösségi jelentőségűek, részben táplálékul szolgálnak (pl. denevérek számára).
F09	Háztartási/rekreációs létesítményi hulladék/szemét elhelyezése és kezelése	L	1	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), keményfás ligeterdek nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minor</i>) (91F0), euro-szibériai erdősztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0*) Az illegális hulladéklerakás az élőhelyek degradációját, gyomosodását okozza.
F14	Felszíni vagy felszín alatti vizek pontszerű szennyezését okozó egyéb lakossági vagy rekreációs tevékenységek és struktúrák	L	2	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), keményfás ligeterdek nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minor</i>) (91F0), euro-szibériai erdősztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0*) A lakott területek közelében nagyobb a talaj- és vízszennyezés mértéke, ami az élőhelyek károsodásával, degradációjával,

				megsemmisülésével, illetve közvetlenül a fajok és táplálékállataik pusztulásával járhat.
I01	Az Unió számára veszélyt jelent idegenhonos inváziós fajok	H	30	<p>pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erd ssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0*)</p> <p>Az inváziós fajok (pl. selyemkóró) átalakítják az él helyek szerkezetét, agresszív terjedésükkel kiszorítják az shonos fajokat.</p>
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelent fajokon kívül)	H	35	<p>pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erd ssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0*)</p> <p>Az inváziós fajok (pl. keskenylevel ezüstfa, gyalogakác, zöld juhar, bálványfa) átalakítják az él helyek szerkezetét, agresszív terjedésükkel kiszorítják az shonos fajokat.</p>

I04	Problémát jelent shonos növény- és állatfajok	M	30	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) Egyes shonos fajok (pl. nád, kökény) kezelés (kaszálás, legeltetés) hiányában elterjedhetnek, ezzel a gyepes él helyek szerkezetét átalakítva, a fajok számára alkalmas él helyek kiterjedését csökkentve.
K04	Hidrológiai áramlás módosítása	H	90	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro- szibériai erd ssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0*), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) Az él helyek szerkezete megfelel vízellátottság hiányában átalakul, a fajkészlet megváltozik, csökken az él helyek természetessége.
L01	Természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, kiszáradás, elsüllyedés, szikesezés)			pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i>

				<p>fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erd ssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0*)</p> <p>Egyes vízterek a széls séges id járási viszonyok következtében id szakosan vagy véglegesen kiszáradhatnak, elveszítve ezáltal él helyi szerepüket.</p> <p>Els sorban a vizes él helyekhez köt d fajokat, illetve a vízt l függ él helytípusokat veszélyezteti a kiszáradás.</p>
--	--	--	--	--

A tervezési területre kívülr l ható veszélyeztet tényez k:

Kód (új)	Veszélyeztet tényez neve	Jelent sége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelöl él helyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A19	Szerves trágya kijuttatása mez gazdasági területre	M	20	<p>pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*)</p> <p>A szomszédos él helyeken a trágyázás a bemosódásból ered túlzott szerves anyag terhelés révén az él helyek gyomosodását okozza.</p>
A20	M trágya kijuttatása mez gazdasági területre	H	50	<p>pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>)</p> <p>A vegyszerek használata az él helyek gyomosodását, az ott el forduló fajok esetleges pusztulását okozza.</p>
A21	Növényvéd	H	50	pannon szikes sztyeppék és

	szerek használata a mez gazdaságban			mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) A vegyszerek használata az él helyek gyomosodását, az ott el forduló fajok esetleges pusztulását okozza.
I01	Az Unió számára veszélyt jelent idegenhonos inváziós fajok	H	30	pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro- szibériai erd ssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0*) Az inváziós fajok átalakítják az él helyek szerkezetét, agresszív terjedésükkel kiszorítják az shonos fajokat.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelent fajokon kívül)	H	30	pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro- szibériai erd ssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0*) Az inváziós fajok átalakítják az él helyek szerkezetét, agresszív terjedésükkel kiszorítják az shonos fajokat.
I04	Problémát jelent	M	10	pannon szikes sztyeppek és

	shonos növény- és állatfajok			mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) Egyes shonos fajok (pl. nád, kökény) kezelés (kaszálás, legeltetés) hiányában elterjedhetnek, ezzel a gyepes él helyek szerkezetét átalakítva, a fajok számára alkalmas él helyek kiterjedését csökkentve.
K04	Hidrológiai áramlás módosítása	H	100	pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), keményfás ligeterd k nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro- szibériai erd ssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0*) Az él helyek szerkezete megfelel vízellátottság hiányában átalakul, a fajkészlet megváltozik, csökken az él helyek természetessége.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkit zés, a terület rendeltetése

A területen a f célkit zés a jelöl él helytípusok, így a pannon szikes sztyeppek és mocsarak, síksági pannon löszgyepek, euro-szibériai erd ssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*), keményfás ligeterd k nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) meg rzése és természetességének növelése, illetve a jelöl fajok, különösen a magyar tavaszi fés sbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), a sárga gyapjasszöv (*Eriogaster catax*) és a nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) populációinak meg rzése.

További célkit zés a területen a jelöl él helytípusok lehetséges mérték él hely-rehabilitációja és ezzel a közösségi jelent ség fajok számára alkalmas él helyek kiterjedésének növelése; valamint a Fáspuszta tájképi értékének meg rzése a kiszáradó magányos fák pótlásával.

A fenti célkit zéseket a pannon szikes sztyeppek és mocsarak, valamint a síksági pannon löszgyepek esetében megfelel módon végzett aktív él helykezeléssel (kaszálás, legeltetés), továbbá az inváziós fajok visszaszorításával és megfelel vízkormányzással lehet elérni.

A pannon szikes sztyeppek és mocsarak él helytípusba tartozó sziki erd spuszta-rét társulás esetében a legeltetés és kaszálás általános mell zése a kívánatos a taposási kár kivédése és ezzel a nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) állományainak megóvása érdekében; cserjésedés, gyomosodás esetén a kaszálás esetenkénti alkalmazása lehetséges.

Az él helyek rehabilitációja a szántóföldek visszagyepesítésével vagy erd sítésével végezhet el.

A keményfás ligeterd k és az euro-szibériai erd ssztyeptölgyesek él helytípus esetében a célkit zéseket elegyfajokban gazdag, többszintes, kiegyenlített korosztály-eloszlású, az él helytípusra jellemz shonos fajokból álló erd szerkezet kialakításával, a vágásérettségi kor emelésével, természetközeli erd kezelési eljárások bevezetésével lehet elérni. Az erd k esetében a Natura 2000 területen belüli arányuk fokozatos növelésével érhet el a rehabilitáció.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4. § 5. pontja alapján 5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltér rendelkezése hiányában kötelez földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott el írás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben el fordul közösségi jelent ség értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan el írás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövő beli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az el írás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelez vé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létez el írások esetében azok kötelez jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az el írásokra csak utalást tesz.

A fejezetben el ször a gazdálkodáshoz nem köthet általános javaslatok kerülnek ismertetésre, majd következnek a gazdálkodáshoz köthet kezelési javaslatok. Ez utóbbinál a vadgazdálkodásra vonatkozó javaslatok az összes kezelési egységre vonatkoznak. A többi javaslat kezelési egységenként kerül ismertetésre. A tervezési területen 7 kezelési egység került kialakításra. Egy kezelési egységbe az él helyvédelmi vagy fajvédelmi szempontból hasonlóan kezelt/kezelend területek tartoznak. A kezelési egységek lehatárolása él helytípusok szerint történt. Az él helytípusok leírása az ÁNÉR2011 (Általános Nemzeti Él hely-osztályozási Rendszer 2011-es verziója) szerint történt. A kezelési egységek határa nem feltétlenül követi az ingatlan-nyilvántartási határokat, mivel sok esetben a nyilvántartott és valós területhasználat eltér.

A kezelési egységeknél el ször a gazdálkodáshoz köthet általános kezelési javaslatok kerülnek meghatározásra, ha vannak ilyenek (vízgazdálkodás, halgazdálkodás kapcsán), majd következnek a gazdálkodáshoz köthet , kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési el írás-javaslatok. Ez utóbbiaknál el ször a kötelez en betartandó el írások szerepelnek, ha vannak ilyenek, majd a javasolt el írások.

3.2.1. Él helyek kezelése

Gyeppek:

Gyepterületek esetében a természetesség, a jó állapot megtartása és növelése érdekében cél az éves szinten aktív él helykezelés, ami kaszálással, szárazúzással, legeltetéssel valósítható meg. Ez alól kivételt képeznek a nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) él helyéül szolgáló sziki erdő pusztaréti társulással borított területek, ahol az aktív kezelés mellőzése lenne az ideális célkitűzés, cserjésedés, gyomosodás esetén időnkénti, nem rendszeres kaszálás alkalmazásával.

Fontos az inváziós növényfajok elleni védekezés, lehetőség szerint mechanikus eszközökkel.

A gyepkekre vonatkozó konkrét elírás javaslatok a vonatkozó kezelési egységnek szereznek.

Szántók:

Szántók esetében az ideális célállapot a gyep vagy erdőmvelési ágra és hasznosításra való átváltás lenne. A gyepesítés első sorban spontán gyepesedés el segítségével, esetleg kezdeti gyep vagy lucerna telepítéssel, majd azt követően a spontán gyepesedés el segítségével valósítható meg. Erdősítés során és tájhozó fa- és cserjefajokkal, célállományként térszintű függő puhafás vagy keményfás ligeterdők kialakításával valósítható meg.

Szántóként hasznosított területeken az ideális az extenzív szántóföldi gazdálkodás lenne.

A szántókra vonatkozó konkrét elírás javaslatok a vonatkozó kezelési egységnek szereznek.

Erdők:

A területen található szonó erdők esetében kívánatos a bennük található idegenhonos fajok szelektív kitermelése, terjedésük megakadályozása. Cél a kizárólag s- és tájhozó térszintű függő puhafás vagy keményfás erdők kialakítása, amelyek sok fa- és cserjefajból állnak, többszintűek, többkorúak, cserje- és gyepszinttel rendelkeznek, öreg, böhöncös, odvas fákat és lábán álló és/vagy fekvő holtfát is tartalmaznak.

A jelenleg idegenhonos állományok esetében cél az szonó és tájhozó állományokra való fokozatos lecserelés.

Fontos az inváziós növényfajok elleni védekezés, lehetőség szerint mechanikus eszközökkel.

Az erdőkre vonatkozó konkrét elírás javaslatok a vonatkozó kezelési egységeknél szereznek.

3.2.1.1. Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

Fontos a földutak folyamatos karbantartása, csak a meglévő nyomvonalak használata az utakkal szomszédos természetes növényzeten a taposási kár megelőzése érdekében.

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

Vadgazdálkodás:

A vadgazdálkodásra vonatkozó elírás javaslatok minden kezelési egységet érintenek.

Az országos jelentőségű védett természeti területre vonatkozó elírások:

1. Vízivad vadászata nem folytatható.
2. Az ólomsörét használata vizes élőhelyeken tilos.
3. Erdei szalonka vadászata nem folytatható.
4. Vadászható varjúfélék vadászati idényen kívül vadászata külön egyeztetés után folytatható.
5. Közlekedés csak a helyrajzi számmal rendelkező utakon történhet, helyreállítási kötelezettség terhe mellett. Gyepmunka vélelési ágú területen gépjárművel közlekedni tilos.
6. Állandó vadászati berendezés nem létesíthető.
7. Vad mesterséges tenyésztése nem végezhető.
8. Tenyésztett vad kibocsátása nem végezhető. Kivételt képez ez alól a fogoly, mely kibocsátása, a természetvédelmi kezeléssel történő elzeteles egyeztetést követően végezhető.
9. Vadgazdálkodási célból mérgezés használata tilos.
10. Elzeteles egyeztetés után, évente egyszer lehet társas vadászatot tartani egy területrészen.
11. Vadászat során keletkezett hulladék, l szerrüvelly nem maradhat a területen. A vadászat befejeztével ezeket haladéktalanul el kell szállítani.
12. Vadetetésére kizárólag mobil etetkek használhatóak, amelyek csak a vadetetés idszakában lehetnek a területen. Ezt követően haladéktalanul el kell távolítani őket a területről a maradék takarmánnyal együtt. Az etetkek kihelyezését megelőzően a természetvédelmi kezeléssel egyeztetni szükséges az etetkek számát és elhelyezkedését.
13. Vadászati módok közül csak külön engedéllyel alkalmazható az íjászat és a solymászat.

Területtel nem védett, védett természeti értékek védelmére vonatkozó elírások:

Fokozottan védett madárfajok, ragadozó madarak, telepesen fészkelők, valamint holló fészkelésének 500 méteres körzetében a párzási, kotlási és fiókanevelési idszakban vadászati és vadgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

Országos védelem alatt nem álló Natura 2000 területekre vonatkozó elírások:

A Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölt fajok állományának és/vagy a jelölt élőhelytípus fennmaradását sérti. Ennek a jogsért állapotnak az elkerülése érdekében elzetelesen egyeztetni szükséges a Nemzeti Park Igazgatósággal minden olyan esetben, minden olyan tevékenység végzése előtt, amely a fenti állapot bekövetkezését eredményezheti, de különösen az alábbi esetekben:

1. A vízivad vadászata elzeteles egyeztetést igényel a jelölt vízi és parti madárfajok területen tartózkodásának idszakában.
2. Vadászati, vadgazdálkodási célú élőhelyfejlesztés, vadföld kialakítás csak elzeteles egyeztetéssel valósítható meg.

Vízgazdálkodás:

A tervezési terület vízgazdálkodására hatással lévő csatornák, melyek tárgyak köztetését úgy kell megvalósítani, hogy azok biztosítsák a tervezési területen található természetközeli állapotú vizes élőhelyek, gyeppek, erdők egész éves optimális vízellátottságát.

A felszíni vizek vízgazdálkodására vonatkozó, a Kettős-Körös (2-13) vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv (VGT2) szerinti alábbi intézkedések minden kezelési egységet érintenek:

VGT2 szerinti azonosító	Intézkedések rövid leírása, megnevezése
2.4	Művelési ág váltás
7.1	A belvízelvezető rendszer módosítása
23.2	Csapadékgazdálkodás, táblaszint vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében.
34.2	A természetvédelmi szempontból megkövetelt vízminőség biztosítása, az egyéb vízminőség-védelmi intézkedéseken felül.

3.2.1.2.1. KE1 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak a mesterséges belvízelvezető csatornák, amelyek jelenleg többnyire szárazak, sok helyen növényzettel borítottak. Az érintett területek kiterjedése: 5,5 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok:

a) Érintett ÁNÉR élőhelyek:

J6 keményfás ártéri erdők
P1 óshonos fajú fiatalosok
P2b ógalagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
P8 óvágásterületek
RA óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdőszávok
RC óshonos fajú keményfás jellegtelen erdők
S1 óültetett akácok
S6 ónemshonos fajok spontán állományai

b) Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmus minor*)

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység vonatkozásában nincs gazdálkodáshoz köthető általános javaslat.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési elírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó elírások:

- Országos jelentőségű védett természet terület esetén a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.
- Az egyes vízi létesítményekre a vonatkozó vízjogi üzemelési engedélyekben foglalt feltételek az irányadóak.

b) Javasolt elírások:

A KE1 kezelési egység vonatkozásában nincsenek javasolt elírások.

E) Él helyrekonstrukciós és él helyfejlesztési javaslatok:

Kód	Önkéntes elírás-javaslat megnevezése
V63	Él hely-rekonstrukció.

A csatornarendszerek természetvédelmi szempontból megfelelő működtetését (szabályozott vízviszatartás, egyes csatornák megszüntetése) és így a természetes él helyek állapotának fenntartását, javítását célzó él hely-rekonstrukciós beavatkozások támogatandók.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A tervezési területen található mély csatornák, árkok elvezetik a vizeket a természetközeli állapotú területekre. A csatornák megszüntetésével az értékes él helyek kiszáradása, a tartós vízhiány miatti állapotromlás megakadályozható.

3.2.1.2.2. KE2 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

A kaszálással és/vagy legeltetéssel hasznosított vagy hasznosítandó gyepterületek tartoznak ide. Ide kerültek a gyepekben található kisebb szonok vagy tájidegen cserje- és facsoportok is. Az érintett területek kiterjedése: 195 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó él helytípusok:

a) Érintett ÁNÉR él helyek:

B1a - nem tölgyes nádasok, gyékényesek és tavikákások

B5 - nem zsombékoló magassásrétek

F1a - ürmöspuszták

F2 - szikes rétek

F3 - kocsordos- szirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek

F4 - üde mézpázsitos szikfokok

H5a - löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek

OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

OF - magaskórós ruderalis gyomnövényzet

OG - taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet

P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
 RC - shonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
 S6 - nem shonos fafajok spontán állományai
 S7 - nem shonos fajú facsoportok, erdő sávok és fasorok

b) Érintett Natura 2000 élőhelyek:
 1530* ó pannon szikes sztyeppék és mocsarak
 6250* ó síksági pannon löszgyepek

c) Érintett közösségi jelentőségű faj:

- nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység vonatkozásában nincs gazdálkodáshoz köthető általános javaslat.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési elírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó elírások:

- Országos jelentőségű védett természet terület esetén a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.
- Gyepterületek esetében a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet.
- A nemzeti park igazgatóság által bérbe adott területek esetében a bérleti szerződésben foglaltak kötelező érvényű elírások.

b) Javasolt elírások:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a m ködési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY27	Nem speciális növényvédőszer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező shonos cserjék megőrzése.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.*
GY30	A természetes gyepekben az shonos, méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a m ködési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a m ködési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY32	A m ködési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat megőrzése.

GY43	Legeltetési s r ség 0,6-1,0 ÁE/ha.
GY67	Legeltethet állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethet állatfaj: juh.
GY69	Legeltethet állatfaj: kecske.
GY70	Legeltethet állatfaj: lófélék (ló, szamár).
GY71	Kaszálás június 15. el tt a m ködési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.
GY94	10-15% kaszálatlan terület meghagyása parcellánként.
GY99	A kaszálatlan területet évente más helyen történ kialakítása.
GY101	Amennyiben inváziós gyomokkal fert zött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszáási id pont után szabad kezdeni.
GY103	Fokozottan védett földön fészkel madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a m ködési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros véd területet kialakítása.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhet k el.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a m ködési terület szerinti nemzetipark-igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY123	A fás legel fáinak felújítását a megjelen újulat meg rzésével, a vadak és legel állatok elleni megvédésével szükséges biztosítani.
E67	Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezés erd k és fásítások felújításának elhagyása, azok más m velési ágban (pl. gyepe) történ hasznosítása.

*GY29: Az el írás-javaslat a gyalogakácra nem érvényes, az egész évben irtható és irtandó.

E) Él hely-rekonstrukciós és él helyfejlesztési javaslatok:

A KE2 kezelési egység vonatkozásában nincsenek él helyrekonstrukciós és él helyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe gyepterületek tartoznak. E gyepek természetességének meg rzése érdekében kaszálással és/vagy legeltetéssel kell hasznosítani a területeket, azonban a túllegeltetés kerülendő, ezért korlátozott a legeltetési s r ség. A rendszeres, minden évben elvégzettkezelés megakadályozza a gyepek becserjésedését, befásodását, gyomosodását, az agresszív inváziós fajok terjedését. A gyepekben elszórtan található shonos fa- és cserjefajok meg rzése fontos, mivel ezek él helyet nyújtanak sok faj számára. Ugyanezen fajok védelme érdekében szükséges az esetleges cserjeirtások id beli korlátozása. A gyepek rendszeres aktív kezelésével a Natura 2000 területen található gyepek közösségi jelent ség él helytípusok (pannon szikes sztyepek és mocsarak - 1530*, síksági pannon löszgyepek - 6250*) természetességének fennmaradása biztosítható.

3.2.1.2.3. KE3 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

szirózsás-kocsordos gyepek tartoznak ide, illetve zárványként beékel d egyéb jelleg kis él helyfoltok. Az érintett területek kiterjedése: 48 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó él helytípusok:

a) Érintett ÁNÉR él helyek:

- B1a - nem t zegképz nádasok, gyékényesek és tavikákások
- B5 - nem zombékoló magassásrétek
- F1a - ürmöspuszták
- F2 - szikes rétek
- F3 - kocsordos- szirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek
- F4 - üde mézpázsitos szikfokok
- F5 - padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete
- H5a - löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek
- OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- M3 - nyílt sziki tölgyesek
- P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- P2c - idegenhonos cserje vagy japánkeser f fajok uralta állományok
- RA - shonos fajú facsoportok, fasorok, erd sávok
- S6 - nem shonos fafajok spontán állományai
- S7 - nem shonos fajú facsoportok, erd sávok és fasorok

b) Érintett Natura 2000 él helyek:

- 1530* ó pannon szikes sztyepek és mocsarak
- 6250* ó síksági pannon löszgyepek
- 9110* - euro-szibériai erd ssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)

c) Érintett közösségi jelent ség faj:

- nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)

C) Gazdálkodáshoz köthet általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység vonatkozásában nincs gazdálkodáshoz köthet általános javaslat.

D) Gazdálkodáshoz köthet , támogatási rendszerbe illeszthet kezelési el írás-javaslatok:

a) **Kötelez en betartandó el írások:**

- Országos jelent ség védett természet terület esetén a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.
- Gyepterületek esetében a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet.
- A nemzeti park igazgatóság által bérbe adott területek esetében a bérleti szerz désben foglaltak kötelez érvény el írások.

b) **Javasolt el írások:**

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése:
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY20	Kizárólag kaszálással történ hasznosítás.
GY27	Nem speciális növényvéd szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak

	vegszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező szonós cserjék megőrzése.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.*
GY30	A természetes gyepekben az szonós, méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a természetvédelmi terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a természetvédelmi terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY32	A természetvédelmi terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat meghagyása.
GY101	Amennyiben inváziós gyomokkal fertőzött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszálási időpont után szabad kezdeni.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a természetvédelmi terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védett területet kialakítása.
GY124	A gyepet csak két évente lehet kaszálni.
GY127	Kaszálás július 1 - augusztus 10. között lehetséges.

*GY29: Az előírt írás-javaslat a gyalogakácra nem érvényes, az egész évben irtható és irtandó.

E) Él hely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE3 kezelési egység vonatkozásában nincsenek élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe szirózsás-kocsordos gyepterületek tartoznak. E gyepeken az ott előforduló nagy szikibagoly (*Gortyna borellii lunata*) lepkefaj védelme érdekében csak kaszálással történhet a hasznosítás, mivel a legeltetés során az állatok letaposnák a lepkefaj lárváinak élőhelyéül szolgáló sziki kocsordot (*Peucedanum officinale*). A lepkefaj védelme érdekében van szükség a kaszálás időbeli korlátozására is. A gyepek becserjésedésének, befásodásának, gyomosodásának, az agresszív inváziós fajok terjedésének megakadályozása érdekében azonban két évente szükség van a kaszálással történő hasznosításra.

A gyepekben elszórtan található szonós fa- és cserjefajok megőrzése fontos, mivel ezek élőhelyet nyújtanak sok faj számára. Ugyanezen fajok védelme érdekében szükséges az esetleges cserjeirtások időbeli korlátozása.

3.2.1.2.4. KE4 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Urbanizált területek (utak, tanyák, kastélypark) tartoznak ide. Az érintett területek kiterjedése: 15 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó él helytípusok:

a) Érintett ÁNÉR él helyek:

P6 - parkok, kastélyok, arborétumok és temetők az egykori vegetáció maradványaival vagy regenerálódásával

U2 - kertvárosok, szabadidős létesítmények

U10 - tanyák, családi gazdaságok

U11 - út- és vasúthálózat

b) Natura 2000 él helytípusok nem tartoznak a kezelési egységbe.

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység vonatkozásában nincs gazdálkodáshoz köthető általános javaslat.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési elírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó elírások:

- Országos jelentőségű védett természet terület esetén a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.

- A helyi építési szabályzatok tartalmazzák még kötelezően betartandó elírásokat.

b) Javasolt elírások:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.*

*GY29: Az elírás-javaslat a gyalogakácra nem érvényes, az egész évben irtható és irtandó.

Környezetvédelmi szempontból megfelelő szennyvíz elhelyezés, állattartó telepeknél megfelelő trágya elhelyezés.

E) Él helyrekonstrukciós és él helyfejlesztési javaslatok:

A KE4 kezelési egység vonatkozásában nincsenek él helyrekonstrukciós és él helyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó utak mentén, vagy tanyák környezetében és a kastélyparkban található cserjefajok sok állatfaj számára nyújtanak él helyet, ezért van szükség az esetleges cserjeirtás időbeli korlátozására, kivéve az inváziós gyalogakácot, amit nem használhat fészkelésre madarak, így az egész évben irtható és irtandó.

Tanyák, települések környezetében fontos a környezetvédelmi szempontból megfelelő szennyvízelhelyezés, állattartó helyeken a megfelelő trágya elhelyezés, hogy a környezet természetközeli él helyekre ne juthassanak ki szennyező anyagok, amik az él helyek degradációját okozhatják.

3.2.1.2.5. KE5 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

shonos fafajú keményfás erdők, fasorok, facsoportok tartoznak ide. Az érintett területek kiterjedése: 237 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok:

a) Érintett ÁNER élőhelyek:

- B1a - nem t zsepképz nádasok, gyékényesek és tavikákások
- B5 - nem zombékoló magassásrétek
- F2 - szikes rétek
- F3 - kocsordos- szirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek
- J6 - keményfás ártéri erdők
- M3 - nyílt sziki tölgyesek
- OA - jellegtelen fátlan vizes élőhelyek
- OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- OF - magaskórós ruderalis gyomnövényzet
- P1 - shonos fafajú fiatalosok
- P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- P3 - újonnan létrehozott, shonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdő sítés
- P8 - vágásterületek
- RB - shonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
- RC - shonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- S1 - ültetett akácok
- S3 - egyéb ültetett tájidegen lombos erdők
- S6 - nem shonos fafajok spontán állományai
- U9 - állóvizek

b) Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 1530* ó pannon szikes sztyepek és mocsarak
- 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91I0* ó euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)

c) Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- sárga gyapjasszöv (*Eriogaster catax*)
- magyar tavaszi fészbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*)
- csonkafül denevér (*Myotis emarginatus*)
- nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*)
- nagy hscincér (*Cerambyx cerdo*)
- nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység vonatkozásában nincs gazdálkodáshoz köthető általános javaslat.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési elírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó elírások:

- Országos jelentőségű védett természet terület esetén a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról" szóló 2017. évi LVI. törvény
- A Körös-vidéki erdőtervezési körzetben érvényes körzeti üzemterv

b) Javasolt elírások:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű helyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E10	Meghatározott erdő részletekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévő fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E20	Fokozottan védett jelöl madárfaj fészkeknek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdő társulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdő társulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természetes- és származék természetességi állapotú erdőben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználati során átlagosan 5-20% területi

	lefedettséget biztosító mikroél helyek visszahagyása, lehet leg az id s állomány összetételét jellemz formában.
E44	Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között.
E50	A vágásterületen történ égetés mell zése.
E57	Az erd felújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erd felújítások során a természetes erd társulásnak megfelel elegyfajok biztosítása.
E72	Lehet ség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjed fajok visszaszorítására.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása.

E) Él hely-rekonstrukciós és él helyfejlesztési javaslatok:

A KE5 kezelési egység vonatkozásában nincsenek él helyrekonstrukciós és él helyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

kezelési egységben található shonos fafajok alkotta erd k szerkezete, fajösszetétele csak részben mondható természetszer nek. A kezelési egységben található közösségi jelent ség erdei él helytípusok (keményfás ligeterd k nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) - 91F0, euro-szibériai erd ssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) - 91I0*) és az erdei ökoszisztémákhoz köt d közösségi jelent ség fajok (sárga gyapjasszöv (*Eriogaster catax*), magyar tavaszi fés sbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), nagy h scincér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*) állapotának fenntartása és javítása, populációinak meg rzése természetvédelmi szempontokat figyelembe vev erd gazdálkodással (amely többszint , többkorú, shonos és tájhonos fajokból álló lombkorona- és cserjeszinttel, természetszer gypszinttel rendelke , fekv és/vagy lábbon álló holtfát, öreg, böhöncös, odvas fákat is tartalmazó térszint l függ en puhafás vagy keményfás jelleg erd k kialakítását célozza meg) és az inváziós fajok er teljes visszaszorításával lehetséges. A fenti el írások ezt a célt szolgálják.

3.2.1.2.6. KE6 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Nem shonos fafajú erd k, fasorok, facsoportok tartoznak ide, illetve a zárványként beékel d kisebb más jelleg él helyfoltok. Az érintett területek kiterjedése: 38 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó él helytípusok:

a) Érintett ÁNÉR él helyek:

B1a - nem t zegképz nádasok, gyékényesek és tavikákások

F2 - szikes rétek

F3 - kocsordos- szirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek

H5a - löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek

P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

- P8 - vágásterületek
- RC - shonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- S1 - ültetett akácok
- S2 - nemesnyárasok
- S3 - egyéb ültetett tájidegen lombos erdők
- S7 - nem shonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

b) Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 1530* ópannon szikes sztyepek és mocsarak
- 6250* ó síksági pannon löszgyepek

c) Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)
- magyar tavaszi fészbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*)
- csonkafül denevér (*Myotis emarginatus*)
- nyugati pizsedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*)
- nagy hűscincér (*Cerambyx cerdo*)
- nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység vonatkozásában nincs gazdálkodáshoz köthető általános javaslat.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési elírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó elírások:

- Országos jelentőségű védett természet terület esetén a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról" szóló 2017. évi LVI. törvény
- A Körös-vidéki erdőtervezési körzetben érvényes körzeti üzemterv

b) Javasolt elírások:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közeli nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E16	A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az el- és véghasználatok során.
E20	Fokozottan védett jelölésű madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási

	tevékenység korlátozása.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közléítésének korlátozása gyep területen, tisztáson (a közösségi jelent ség él helyek és fajok védelme érdekében).
E44	Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között.
E50	A vágásterületen történ égetés mell zése.
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.
E58	Az erd felújítások során a természetes erd társulásnak megfelel elegyfajok biztosítása.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.
E72	Lehet ség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjed fajok visszaszorítására.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása.

E) Él hely-rekonstrukciós és él helyfejlesztési javaslatok:

Kód	Önkéntes el írás-javaslat megnevezése
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.*

* E51: Kívánatos célállomány a térszintt l függ en puhafás vagy keményfás ligeterd .

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó erd k idegenhonos fafajokból (els sorban akác, nemesnyár) állnak. Az erd k átalakítása tájra jellemz erd típusokká (többszint , többkorú, shonos és tájhonos fajokból álló lombkorona- és cserjeszinttel, természet szer gyepszinttel rendelke z , fekv és/vagy lábon álló holtfát, öreg, böhöncös, odvas fákat is tartalmazó térszintt l függ en puhafás vagy keményfás jelleg erd k), a természet szer erd foltok kiterjedésének növelése a természetes él hely- és fajdiverzitást jelent sen növelheti. A fenti javaslatok e célt szolgálják.

3.2.1.2.7. KE7 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

A jelenleg szántóként használt területek tartoznak ide, melyek egy részénél cél a gyep pé alakítás vagy erd sítés/fásítás shonos fajokkal. Az érintett területek kiterjedése: 114 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó él helytípusok:

a) Érintett ÁNÉR él helyek:

- P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- S7 - nem shonos fajú facsoportok, erd sávok és fasorok
- T1 - egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák
- T10 - fiatal parlag és ugar
- U11 - út- és vasúthálózat

b) Natura 2000 él helytípusok nem tartoznak a kezelési egységbe.

C) Gazdálkodáshoz köthet általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység vonatkozásában nincs gazdálkodáshoz köthet általános javaslat.

D) Gazdálkodáshoz köthet , támogatási rendszerbe illeszthet kezelési el írás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó el írások:

- Országos jelentőségű védett természet terület esetén a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.
- A nemzeti park igazgatóság által bérbe adott területek esetében a bérleti szerződésben foglaltak kötelezően érvényes el írások.

b) Javasolt el írások:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás és vadriasztó lánc használata.
SZ07	okozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve kaszálás azonnali felfüggesztése, majd haladéktalanul a megadott terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság tájékoztatja a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi el írás figyelembevételével folytatható.
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszermentes táblaszegély elhagyása, a táblaszegélyben szükség esetén mechanikai gyomirtás végzése.
SZ17	Természetközeli állapotú erdőtervi jellegű ellátott láperdő és keményfás ligeterdő, illetve vizes élőhely szélétől számított 50 m-es sávban szántóföldi növénytermesztés során kemikáliák és bioregulátorok nem alkalmazhatók.
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás nem megengedett.
SZ30	Mozaikos kisparcellás gazdálkodás folytatása, ahol egy tábla mérete legfeljebb 10 hektár.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.

E) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Kód	Önkéntes el írás-javaslat megnevezése
SZ52	Szántó füves élőhely alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ53	Szántó füves élőhely alakítása spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását.
SZ55	Szántó füves élőhely alakítása, lucerna kultúrát követően spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ56	Mezőgazdasági földterület első erdőszítése, szonkos fajokkal, támogatható.
SZ74	szonkos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.

Szántóterületek esetében a gyepterületekké és erdőterületekké történő átalakulás a kívánatos cél. Ez többféle módon valósítható meg. A spontán felhagyás a legoptimálisabb módszer, amikor hagyni kell, hogy az egykori szántó a környező gyepterületek magkészsletéből gyepesedjen be. Magvetést nem alkalmaznak, csak a gyommentesítésről kell gondoskodni gyakori kaszálással, szárzúzással. Másik módszer a lucerna telepítése, majd spontán gyepesedés elősegítése. Minden esetben gondoskodni kell az inváziós fajok irtásáról.

A szántóterületeken az élőhely-rekonstrukció megvalósítható szonon fajokból álló erdő (keményfás jellegű) telepítésével, vagy úgy, hogy a parcellák szélén, vagy egy-egy foltban a parcellák belső részsein szonon és tájhozon fa- és cserjefajokból álló sorokat, csoportokat alakítanak ki, a parcella többi része pedig gyeppel lesz.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A szántóterületeken természetkímélő gazdálkodási technológiák bevezetése a kívánatos. A szántóterületekkel szomszédos természetközeli gyepek, vizes élőhelyek, erdők védelme érdekében fontos a vegyszerterhelés csökkentése. Hosszútávon a szántóterületek gyepesítése vagy erdősítése javasolt, amellyel a területen található gyepek és erdők közösségi jelentőségű élőhelytípusok (keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) - 91F0, euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) - 91I0*) állományainak kiterjedése növelhető, illetve az élőhelyekhez kötődő közösségi jelentőségű fajok (nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), magyar tavaszi fészbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), nagy hscincér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*) populációinak növelése valósítható meg.

3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhely-rekonstrukciós beavatkozások célja a területre jellemző természetközeli állapotok helyreállítása, az élőhelyek természetközeli állapotának megőrzése, a természetesség növelése, a területen előforduló fajok populációinak fenntartása, illetve növelése.

A KE1, KE6 és KE7 kezelési egységeknél szerepelnek önkéntes előírás-javaslatok az élőhely-rekonstrukcióra és élőhelyfejlesztésre vonatkozóan.

A pályázati forrásokból megvalósítandó élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a 3.3.2. fejezet ismerteti.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Az élőhelyek megfelelő kezelésével, az egyes kezelési egységeknél megfogalmazott kötelező és önkéntes előírások betartásával, az élőhelyrekonstrukciós javaslatok megvalósításával biztosítható a tervezési területen élő közösségi jelentőségű, illetve védett, fokozottan védett, vagy regionális szempontból kiemelten fontos fajok fennmaradása.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Szükséges a teljes tervezési területre vonatkozó ÁNÉR alapú élőhelyterképezés tízévenkénti ismétlése.

Az élőhely-rekonstrukciók és a területkezelések hatásainak nyomon követése érdekében cönológiai felmérések végzése és 3-5 évenkénti ismétlése szükséges. A területkezelések a következő közösségi jelentőségű élőhelytípusokat érintik: pannon szikes sztyepppek és

mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*), keményfás ligeterdek nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0), euro-szibériai erdössztyeppölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0*).

A jelöl fajok, illetve a területen él, jelenleg nem jelöl fajok esetében további kutatások végzése szükséges, elsősorban a populációméret és az elfordulási helyek pontosítása érdekében. A következő fajok érintettek: nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*), magyar tavaszi fészbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hím scincér (*Cerambyx cerdo*).

Monitoring jellegű felmérések végzése indokolt legalább 6 évente a jelöl fajok vonatkozásában az NBmR és Natura 2000 monitoring protokollok módszertani javaslatainak figyelembevételével. A tervezési területen a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), keményfás ligeterdek nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0), euro-szibériai erdössztyeppölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0*) közösségi jelentőségű helytípusok esetében vannak kijelölve szerkezet és funkció szerinti vizsgálati mintapontok (extenzív adatlapok), ezek esetében el kell végezni az első felmérést, ahol még nem történt meg.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési területen a legnagyobb területarányt képviselő erdőterületek szinte kivétel nélkül a Magyar Állam tulajdonában és a DALERD Zrt. kezelésében állnak, magán-erdőgazdálkodók a tervezési területen nincsenek. A tervezési területen a Körös-Maros Nemzeti Parkkal való jelentős átfedés révén a gyepterületek döntő részben a Magyar Állam tulajdonában és a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában állnak, kaszálóként, legelként bérelteként használják. A szántótermelési ágú területek aránya a tervezési területen 20 % körüli, ezek döntő részben magántulajdonosok tulajdonában állnak.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Az Unió csatlakozását követően hazánk támogatási rendszere a többi tagállaméhoz harmonizáltan alakult ki. Ez vonatkozik a Natura 2000 területekre is.

A tervezési területen igényelhető támogatások az alábbiak:

I. Közvetlen támogatások:

1. Alaptámogatás (SAPS):

A támogatás célja a mezőgazdasági termelői területalapon megvalósuló jövedelemstabilizációja. A támogatás révén a termelési, éghajlati illetve piaci folyamatokból fakadó negatív hatások következtében megjelenő jövedelemcsökkenés hatásának mérséklésére nyílik mód.

Az igénybevétel feltételeit az *Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM*

rendelet tartalmazza. Minden gazdálkodónak, aki mez gazdasági területtel rendelkezik, be kell tartania bizonyos környezetvédelmi el írásokat a talaj kedvez állapotának meg rzése érdekében. A mez gazdasági tevékenységet végz gazdálkodóknak a *kölcsönös megfeleltetés követelményrendszerét* (HMKÁ és JFGK el írások) kell figyelembe vennie, míg a mez gazdasági tevékenységet átmenetileg nem folytató gazdálkodókra az ún. minimumkövetelmények vonatkoznak a növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapot meg rzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegeltetés elkerülésére vonatkozó el írásokat szintén a *10/2015. (III. 13.) FM rendelet* állapítja meg.

A támogatás összege évenként kerül meghatározásra a beérkezett kérelmek arányának megfelelően.

A tervezési területen mind a gyepterületek, mind a szántóterületek esetében általános ennek a támogatásnak az igénybevétele.

2. Az éghajlat és környezet szempontjából el nyös mez gazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés):

Az éghajlat és környezet szempontjából el nyös gyakorlatok kötelező el írásának célja, hogy a mez gazdasági tevékenységet végz k nagyobb mértékben járuljanak hozzá a környezeti és természeti erőforrások meg rzéséhez.

A támogatás igénybevétele részletes feltételeit az *éghajlat és környezet szempontjából el nyös mez gazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételeinek szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről* szóló *10/2015. (III. 13.) FM rendelet* tartalmazza. Támogatásra jogosult az egységes területalapú támogatást igénylő, a tárgyévben egységes kérelmet benyújtó mez gazdasági termelő.

A zöldítési gyakorlatok betartása alól általános mentességet élveznek az ökológiai gazdálkodást folytató mez gazdasági termelők és a mez gazdasági kistermelői támogatásban részesülő gazdálkodók. Továbbá bizonyos feltételek teljesülése esetén az egyes el írások betartása alól is mentesülhet az érintett gazdálkodó, melyre vonatkozóan a *10/2015. (III. 13.) FM rendelet* állapít meg szabályokat.

Az el írások három gyakorlatot fednek le: (1) állandó gyepterületek fenntartása, (2) növénytermesztés diverzifikálása, (3) ökológia jelentőségű terület (EFA) kijelölése a mez gazdasági területeken.

Minden gazdálkodónak, aki mez gazdasági területtel rendelkezik, be kell tartania bizonyos környezetvédelmi el írásokat a talaj kedvez állapotának meg rzése érdekében. A mez gazdasági tevékenységet végz gazdálkodóknak a *kölcsönös megfeleltetés követelményrendszerét* (HMKÁ és JFGK el írások) kell figyelembe vennie, míg a mez gazdasági tevékenységet átmenetileg nem folytató gazdálkodókra az ún. minimumkövetelmények vonatkoznak a növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapot meg rzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegeltetés elkerülésére vonatkozó el írásokat szintén a *10/2015. (III. 13.) FM rendelet* állapítja meg.

A támogatás összege évenként kerül meghatározásra a beérkezett kérelmek arányának megfelelően.

A tervezési területen mind a gyepterületek, mind a szántóterületek esetében általános ennek a támogatásnak az igénybevétele.

II. A Vidékfejlesztési Program 2014-2020-ból elérhető támogatások:

1. VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2015) és VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2016):

A két felhívás fő céljai a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Kiemelten kívánja továbbá támogatni a biodiverzitás megőrzését a természetes életkörülményeik között (a gazdaságban), a természet, a víz, és a talaj védelmét a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával.

Fenti célokat a felhívások úgy próbálják elérni, hogy a gazdálkodók olyan önkéntes vállalatokat tehetnek, amelyeknek pozitív környezeti hozzáadott értékei vannak. Ezekért az önkéntes vállalatokért cserébe a gazdálkodók normatív, vissza nem térítendő, területalapú támogatásban részesülnek. A kötelezettségvállalási időszak 5 év, amely időszak alatt a gazdálkodók éves szinten az egységes kérelemben keresztül igényelhetik a kifizetést.

Az AKG 2015 felhívás esetében a gazdálkodók 16 különböző tematikus elírás-csoportból (TECS) választhattak a támogatási kérelmeik összeállításakor. A 16 TECS-ből 14 horizontális, 12 pedig zonális elírás-csoport volt. A különbség a két kategória között az, hogy míg a horizontális TECS-ek az adott földhasználati kategóriának megfelelően az országban bárhol igényelhetők, addig a zonális TECS-ek igénylései a földhasználati kategórián belül adott területi lehatároláshoz kötöttek (pl. MTÉ területek).

Az AKG 2016 felhívás esetében két horizontális TECS: a horizontális szántó és a horizontális ültetvény került meghirdetésre.

A TECS-eken belül vannak úgynevezett alapvállalások (*zonális TECS-ekben b vítettek ezek az alapvállalások*), amelyeket a gazdálkodóknak kötelező betartani és mindezek mellé a támogatásban résztvevő gazdálkodók kötelesek legalább kétféle választható elírást is választani. Az elírásokhoz annak függvényében, hogy mekkora a környezeti hozzáadott értékük és mekkora többletköltséget (esetleg bevételekiesést) generálnak a gazdálkodónak adott támogatási összeg van rendelve, ezek összeadásából áll össze a végső támogatási összeg, amit a gazdálkodó évente megkap. Továbbá mindkét felhívás kötelezően megvalósítandó elemei a gazdálkodási napló naprakész vezetése, tápanyaggazdálkodási-tervezés készítése éves szinten és az 5 éves kötelezettségvállalási időszak alatt egyszeri képzésen való részvétel.

A tervezési területen igénybe vehető horizontális tematikus elírás-csoportok igénybevételekor a terület és annak mértékéről teljes körű, számszerű adat nem áll rendelkezésre.

2. VP4-12.1.1-16: Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések:

A felhívás célja kompenzációs támogatás nyújtása azoknak a gazdálkodóknak, akik Natura 2000 mezőgazdasági területeken folytatnak gazdálkodást. Ezzel a támogatással biztosítható a jogszabályi elírásoknak megfelelő gazdálkodás által generált esetleges bevételekiesés vagy többletköltség ellentételezése. A támogatásra való jogosultság úgy kerül meghatározásra, hogy amennyiben a támogatási kérelemben benyújtott igényelt tábla terület, illetve az igényelt tábla több mint 50%-a a Natura 2000 tematikus fedvényre esik, akkor az igényelt tábla egész terület az adott fedvényre esnek tekintendő és ez után fogja kapni a gazdálkodó a támogatási összeget.

A támogatás kötelezettségvállalási időszaka 1 év, ami minden évben január 1.-től december 31.-ig tart. A gazdálkodók a támogatási kérelmet, ami egyben kifizetési igénylésnek is minősül, minden évben az adott évi egységes kérelemben nyújthatják be. A felhívás további kötelezően megvalósítandó elemei a gazdálkodási napló naprakész vezetése, illetve egyszeri képzésen való részvétel.

A Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatás igénybevételére a tervezési területen számszerű adatokkal nem rendelkezünk, a tapasztalatok alapján az igénylés nem teljes körű, de magas arányú.

3. VP4-4.4.1-16 Él helyfejlesztési célú nem termelő beruházások:

A felhívás célja az agrár-él helyek környezeti hozzáadott értékének növelése, az él helyek közötti mozaikosság, illetve ökológiai folyosók biztosítása különböző telepítéseken keresztül. A gazdálkodók 4 különböző célterületi telepítés közül választhatnak: zöldugor, gyeper, sövény, méhlegel.

Egy mez gazdasági táblára csak egy célterület valósítható meg, kivétel a sövénytelepítés, ami a többi célterületi telepítéssel kombinálható. A felhívásra kizárólag támogatásra jogosult szántó hasznosítású területtel lehet pályázni, a gyeperfeltörés szigorúan tilos. Gazdálkodók a támogatás keretében egyszeri telepítési költség kifizetésben részesülnek, ettől függetlenül az adott célterületi telepítést a felhívásban meghatározott ideig fenn kell tartaniuk.

A zöldugor, gyeper és méhlegel célterület az AKG és ÖKO felhívásokkal kombinálható, az ezen felhívás keretében elvégzett telepítés azokban a támogatásokban fenntartható. A felhívás további kötelezően megvalósítandó eleme a gazdálkodási napló naprakész vezetése.

A tervezési területen az él helyfejlesztési célú nem termelő beruházások támogatásának igénybevétele és annak mértékéről teljes körű, számszerű adat nem áll rendelkezésre.

4. VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása:

A felhívás célja szántóföldi kultúrával kombinált agrár-erdészeti rendszerek létrehozása, amelyek jelentős szerepet töltenek be a mikroklíma megteremtésében, a deflációs hatások csökkentésében, ezáltal a talajvédelemben. Mindezek mellett fontos él helyek, amelyek hozzájárulnak a biológiai növényvédelemhez. A mezvédő fásítások pedig ökológiai folyosóként a felaprózódott él helyek összeköttetését biztosítják. A felhívásnak 3 célterülete van: (1) Szántóföldi kultúrával kombinált agrár-erdészeti rendszer újonnan történő létrehozása, (2) Gyepgazdálkodással kombinált fás legelő vagy fás kaszáló újonnan történő létrehozása, (3) Mezvédő fásítás létrehozása.

5. VP5- 8.1.1-16 Erdősítés támogatása:

A felhívás célja a klímaváltozás hatásainak csökkentése, a szél és vízerózió elleni védekezés, valamint a faanyag, mint környezetbarát nyersanyag és megújuló energiaforrás iránti növekvő igény kielégítése érdekében az erdőterület növelésének támogatása. A felhívásnak két célterülete van: (1) Erdőtelepítés első kivételével, (2) Ipari faültetvény létesítése.

6. VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások:

A felhívás a teljes erd szerkezet átalakítás támogatásával els sorban a meglév erd természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú vagy a sarjeredet állomány helyett magasabb ökológiai érték , legalább azonos természetesség , nem sarj eredet állomány létrehozását kívánja el mozdítani. Az erd egyes szerkezeti elemeinek átalakítása, több szintes állományszerkezet kialakítása, valamint az adott term helynek megfelel természetes erd társulásokká történ átalakítás az alátelepítéssel történ erd szerkezet átalakítás segítségével valósítható meg. A felhívás keretében az intenzíven terjed idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása is támogatott. Az erdei él helyek változatosságának növelése szempontjából további fontos él helyfejlesztési lehet ség az erdei tisztások kialakítása vagy helyreállítása.

A felhívás keretében az alábbi célterületek támogathatók:

- 1) A szerkezetátalakítási célok megvalósítása érdekében az alábbi tevékenységek támogathatóak:
  - A.) Tarvágást követ teljes erd szerkezet átalakítás
  - B.) Erd állomány alatti erd sítéssel történ teljes erd szerkezet átalakítás
  - C.) Alátelepítés során állománykiegészítéssel történ erd szerkezet átalakítás
- 2) Klímarezisztens szaporítóanyaggal történ erd felújítás
- 3) Egyéb, az erdei ökoszisztémák ellenálló-képességének és környezeti értékének növelése érdekében az alábbi tevékenységek támogathatóak:
  - A.) Intenzíven terjed , idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása
  - B.) Erdei tisztások kialakítása vagy helyreállítása

Az 1.) és 2.) ponthoz kapcsolódóan az alábbi önállóan nem támogatható, kiegészít tevékenységekre lehet még plusz támogatást igényelni:

- a.) kerítés létesítése
- b.) villamos karám (villanypásztor) létesítése
- c.) 10 fokot meghaladó lejtés területen padka létesítése
- d.) erd szegély kialakítása

A 3.) ponthoz kapcsolódóan az alábbi önállóan nem támogatható, kiegészít tevékenységekre lehet még plusz támogatást igényelni:

- a.) tuskókenés

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A 2014-2020 id szakra szóló Vidékfejlesztési Program kialakításra és elfogadásra került, a különböz célok mentén összeállított m veletekre a pályázati felhívások kiírásra kerültek. A kés bbi támogatási rendszerekre vonatkozó javaslatok az új támogatási formák megvalósítása és monitoringozása után kerülnének kialakításra.

1. a Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatásának megtartása;
2. a gyepgazdálkodási célprogramok továbbfejlesztése a 3.1. fejezetben lehatárolt kezelési egységek és a gazdálkodáshoz köthet , támogatási rendszerbe illeszthet , önkéntesen vállalható kezelési el írás-javaslatok figyelembe vételével, beépítésével;
3. a természetvédelmi célú gyeptelepítés célprogram igénylésének jelent s növekedése érdekében a tematikus el íráscsoportok vonzóbbá tétele;
4. a Víz Keretirányelvhez kapcsolódó kompenzációs kifizetések bevezetése (belvíz érzékeny területek, part menti puffersávok támogatása stb.) vonzóbbá tétele ;
5. a legeltetési állattartást ösztönz , segít támogatások hatékonyságának növelése.

A támogatások javasolt szintjei az alábbiak:

1. kötelező szint: ezek azok a javasolt elírások, amelyek betartása indokolt a terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében. A földterülethasználati irányok meghatározása mellett olyan elírások meghatározása célszerű, melyek betartása alapvetően meghatározza a fajokat, valamint az élőhelyek fennmaradását (pl.: gyepmivelési ág fenntartására való kötelezés, a területen történő vízelvezetés tiltása stb.). A 1305/2013/EU rendelet 30. cikke alapján kompenzációs kifizetésre jogosultak a Natura 2000 területen gazdálkodók a földhasználati korlátozásból eredő jövedelem kiesés, valamint többletköltség mértékéig;
2. önkéntes szint: A második elírás szint már a területek természeti értékeinek a növelésére irányul, olyan gazdálkodási formák ösztönzése mellett, melyek a fajok populációjának növekedését, valamint az élőhelyek állapotának javulását célozzák meg. Ebbe a kategóriába az agrár-környezetgazdálkodási logika mentén, önkéntes vállalat alapján, de a területi sajátosságok figyelembe vételével történik az elírások meghatározása a 3.1. fejezetben lehatárolt kezelési egységek és kezelési elírásjavaslatok figyelembe vételével;
3. komplex élőhely rehabilitációs/élőhely fejlesztési elírások: a harmadik típusú elírások az önkéntes szinten belül megjelenő speciális elírások, melyek a területek vonatkozásában a legjelentősebb változást jelentik. Olyan terület-, tájhasználat-váltási, illetve élőhely rekonstrukciós, rehabilitációs prioritások, irányok tartoznak ide, melyek eredményeként a terület arculata jelentősen megváltozik, természeti értékessége nagymértékben nő.

3.3.2. Pályázati források

Az élőhely-rekonstrukciós beavatkozások célja a területre jellemző természetközeli állapotok helyreállítása, az élőhelyek természetközeli állapotának megőrzése, a természetesség növelése, a területen előforduló fajok populációjának fenntartása, illetve növelése.

Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program forrásból az alábbi intézkedéseket tervezi megvalósítani a nemzeti park igazgatóság a saját vagyonkezelés területein:

- facsoport és cserjesáv telepítés, a puszta déli részén fás legelő kialakítása: a magasabb fekvésű térszíneken 45 db 3*3 m-es bekerített foltban elegyes tölgyes telepítése, a mélyebb fekvésű térszíneken 35 db 3*3 m-es bekerített foltban elegyes hazai nyáras telepítése.

3.3.3. Egyéb

A KMNPI vagyonkezelésében lévő területek egy részén a területkezelés haszonbérbe adással valósul meg. A saját használatában lévő területeken a kezelési feladatok, a fenntartási terv céljainak megvalósulását elősegítő munkák közfoglalkoztatottak bevonásával történnek.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

A fenntartási terv egyeztetését az európai közösségi jelentőség természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4.§ 4. pontja alapján végeztük el. Az egyeztetés a 3.4.1. fejezetben felsorolt három különböző kommunikációs eszközök segítségével zajlott.

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

1. Önkormányzati közzététel: a fenntartási terv elérhetősége, a mind szélesebb kör ismertség, nyilvánosság és véleménynyilvánítás biztosítása.
Az önkormányzati közzététel a 3.4.2. pontban feltüntetett, a természetmegőrzési terület által érintett önkormányzatok részére megküldött fenntartási terv tervezet véleményezhetőségét szolgáló 15 napos önkormányzati kifüggesztés keretében történt. A vélemények megküldésére 2016. június 30-ig volt lehetőség.
2. Az érintettek levélben történő megkeresése, tájékoztatása a kormányrendelet szerint.
A 3.4.2. pontban megnevezett szervezetek részére megküldésre került a Natura 2000 fenntartási terv tervezet, melynek véleményezésére 2016. június 30-ig volt lehetőség. A Bélmegyeri Fáspuszta esetében 8 db levél került kiküldésre.
3. Honlap: a fenntartási terv elérhetőségének biztosítása az együttműködő fél és a nemzeti park igazgatóság honlapján, a mind szélesebb kör ismertség, nyilvánosság és véleménynyilvánítás biztosítása érdekében.
Az elkészült fenntartási terv elérhető a következő honlapokon: www.csemete.com, www.kmnp.hu

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A kommunikáció érintett csoportjai az európai közösségi jelentőség természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4.§ 4. pontja értelmében - a szóban forgó természetmegőrzési terület vonatkozásában az alábbiak:

1. Gazdálkodók:

Első sorban a gyepterületeket kezelő földhasználók és erdőgazdálkodók, különös tekintettel a legeltetési állattartást végzőkre és az állami erdőgazdálkodóra.

2. A Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongekezelői:

Első sorban a gyepterületeket kezelő földhasználók és erdőgazdálkodók, különös tekintettel a legeltetési állattartást végzőkre és az állami erdőgazdálkodóra.

3. Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok:

a) Államigazgatási szervek:

1. Békés Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
2. Körös vidéki Vízügyi Igazgatóság
3. Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

4. Békés Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földm velésügyi F osztály
5. Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földm velésügyi és Erd gazdálkodási F osztály
6. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal M szaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi F osztály Bányászati Osztály

b) Települési önkormányzatok: 1 db (Bélmegyer)

4. Agrár szaktanácsadók; falugazdászok:

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Békés Megyei Igazgatóság

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezel szervekkel

Az egyeztetés a 3.4.2. pontban felsorolt szervezeteket érinti. A tervezet véleményezésére 2016. június 30-ig volt lehetőség. Összesen 1 szervezet küldött érdemi véleményt.

1. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal M szaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi F osztály Bányászati Osztály

A Kormányhivatal részér l érkezett észrevétel a tervezési területek és környezetük, valamint az ott található földtani értékek geológiai szempontú leírását, illetve a tervezés során a bányászati érdekeltség területek figyelembe vételét kéri a fenntartási tervben. A fenntartási tervek tartalmi követelményeit meghatározó 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet és az "Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez" cím dokumentum nem írja el a fenntartási tervekben a bányászati érdekeltség területek jellemzését.

II. Térképek

